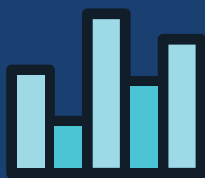

Transparentnost ministarstava kroz njihove službene internet stranice

Uvod

Ovaj kratak izveštaj se osvrće na transparentnost ministarstava u objavljivanju podataka potrebnih građanima i privrednim subjektima (pravnim i fizičkim licima) putem njihovih službenih internet stranica. U tu svrhu je uzeto devet pokazatelja kojima su ocenjene službene internet stranice 14 ministarstava¹. Ovi pokazatelji su propisani podzakonskim aktom² o internet stranicama javnih institucija, na osnovu Zakona o pristupu javnim dokumentima³. Iako administrativno uputstvo obuhvata sve javne institucije, u fokusu ovog izveštaja nalaze se samo ministarstva, dakle ono ne uključuje Kabinet premijera niti izvršne agencije u njegovom sastavu.

Devet pokazatelja kojima se meri transparentnost ministarstava u objavljivanju informacija građanima, na njihovim službenim internet stranicama slede:

- 1 Dužnosti i odgovornosti ministarstva,
- 2 Organizaciona struktura ministarstva;
- 3 Imena i kontakt podaci direktora odeljenja i odseka;
- 4 Kontakt podaci ministarstva (poštanska adresa, imejl i broj telefona);
- 5 Spisak administrativnih usluga koje ministarstvo nudi građanima i privrednim subjektima;
- 6 Godišnji budžet dodeljen samo ministarstvu i klasifikovan po kategorijama;
- 7 Periodični izveštaji o troškovima ministarstva;
- 8 Godišnji izveštaj (o radu) ministarstva za prethodnu godinu;
- 9 Godišnji plan (rada) ministarstva za tekuću godinu.

1 Ministarstvo za zajednice i povratak (MZP) nema aktivnu službenu internet stranicu, tako da nije deo ocene u ovom izveštaju.

2 Ministarstvo javne uprave, 2015, Administrativno uputstvo (MJU) br. 01/2015 o internet stranicama javnih institucija, (poslednji put pristupljeno 06.10.2022). Dostupno na: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11007>

3 Službeni list Republike Kosovo, 2019, Zakon br. 06/L-081 o pristupu javnim dokumentima, (poslednji put pristupljeno 05.10.2022). Dostupno na: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=20505>

Da bi se procenilo da li ministarstvo ispunjava određeni pokazatelj, korišćena su dva znaka:

 znači da je pokazatelj ispunjen

 znači da pokazatelj nije ispunjen

Ostalih 14 ministarstava predstavljeno je skraćenicama u tabelama pokazatelja (spisak skraćenica na početku ovog izveštaja navodi o oceni kog konkretnog ministarstva se radi).

Ocena ispunjenosti pokazatelja obavljena je istraživanjem službenih internet stranica 14 ministarstava u smislu informacija dostupnih u devet pokazatelja, u periodu od 7. do 10. oktobra 2022. godine.

Skraćenice korišćene za ministarstva

MSPD	Ministarstvo spoljnih poslova i dijaspore
MFRT	Ministarstvo finansija, rada i transfera
MP	Ministarstvo pravde
MO	Ministarstvo odbrane
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MZ	Ministarstvo zdravlja
MONTI	Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija
MKOS	Ministarstvo kulture, omladine i sporta
MALU	Ministarstvo administracije lokalne uprave
MŽSPPI	Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture
MPŠSR	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i seoskog razvoja
MPR	Ministarstvo privrede
MIPT	Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine
MRR	Ministarstvo regionalnog razvoja

Pokazatelji i njihova ispunjenost od strane ministarstava, prema proceni službenih internet stranica

1 Dužnosti i odgovornosti ministarstva

Važno je da dužnosti i odgovornosti ministarstava budu objavljene na službenim internet stranicama, kako bi se prikazala njihova misija i oblasti odgovornosti. Činjenica da su oblasti odgovornosti ministarstava navedene u podzakonskim aktima⁴ nije razlog za njihovo neobjavlivanje na službenoj internet stranici.

Pokazatelj 1	Ministarstva													
Dužnosti i odgovornosti institucije	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSP-PI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR

Kao što se vidi iz tabele, osam (8) od 14 ministarstava nema na svojoj glavnoj stranici opis dužnosti i odgovornostima ministarstva.

2 Organizaciona struktura ministarstva

Organizaciona struktura ministarstva vezana je za podelu ministarstva na odeljenja i podređene jedinice, odnosno predstavlja organizacionu šemu ministarstva. Iako je ovo veoma tehnički pokazatelj, ipak se smatra neophodnim da se javnosti pokaže građa i struktura odnosnog ministarstva.

Pokazatelj 2	Ministarstva													
Organizaciona struktura ministarstva	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR

Za razliku od prvog pokazatelja, veći broj ministarstava je ispunio ovaj pokazatelj. Kao što se vidi iz tabele, 11 ministarstava objavilo je svoju organizacionu strukturu na svojoj službenoj internet stranici, dok tri (3) nije.

3 Imena i kontakti rukovodilaca odeljenja i odseka

Objavlivanje imena direktora odeljenja i rukovodilaca odseka, koji zapravo čine glavni deo ministarstva, trebalo bi da bude javno kako bi građani razumeli „ko je ko“ u ministarstvu. Isto tako,

⁴ Službeni list Republike Kosovo, 2021, Uredba br. 01/2021 o oblastima administrativne odgovornosti Kabineta premijera i ministarstava, (poslednji put pristupljeno 07.10.2022). Dostupno na: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=39317>

objavljivanje kontakt brojeva i imejl adresa rukovodilaca odeljenja ili odseka ministarstava daje mogućnost građanima, građanskom društvu, istraživačkim organizacijama i drugim zainteresovanim stranama da direktno stupe u kontakt sa rukovodiocima odeljenja i odseka koji su zapravo pružaoci usluga građanima.

Pokazatelj 3	Ministarstva													
Imena i kontakt podaci direktora odeljenja i odseka	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Ovaj pokazatelj ispunilo je 13 ministarstava, koja su objavila imena i kontakt podatke (broj telefona i imejl adresa) rukovodilaca odeljenja i odseka. Ministarstvo koje ne ispunjava ovaj pokazatelj je MONTI⁵ koji je objavio samo ime i kontakt rukovodioca Odseka za odnose sa javnošću. U grupi od 13 ministarstava koja su ispunila ovaj pokazatelj, MP nije objavilo ime i kontakt podatke rukovodioca Odeljenja za međunarodnu pravnu saradnju. MŽSPPI nije objavio iste podatke, kada je reč o rukovodiocu odeljenja inspektorata, dok MZ nije objavio informacije za dva od četiri odeljenja. Međutim, pošto su ova ministarstva objavila kontakt podatke za većinu drugih odeljenja i odseka, ovaj pokazatelj je ocenjen kao ispunjen.

4 Kontakt podaci ministarstva (poštanska adresa, imejl i broj telefona)

Ovaj pokazatelj se sastoji od tri elementa: poštanske adrese ministarstva, opšte e-pošte ministarstva (ne neke konkretne osobe) i broja telefona ministarstva. Ova tri elementa su važna ako stranka (građanin i privredni subjekat, bez obzira da li se nalazi u zemlji ili van zemlje) može da zatraži da kontaktira ministarstvo. Ako stranka ima sastanak u odnosnom ministarstvu, prvo se mora znati adresa ministarstva, da li stranka ima zahtev/obaveštenje za ministarstvo u celini, mora se znati imejl ministarstva kao i broj telefona.

Pokazatelj 4	Ministarstva													
Kontakt podaci ministarstva (poštanska adresa, imejl i broj telefona)	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR
	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓

Kao što se vidi iz tabele, tri (3) od 14 ministarstava nema potpune kontakt informacije ministarstva, tj. tri gore pomenuta elementa. Na primer, MONTI je objavio samo adresu ministarstva, ali ne i imejl i broj telefona. Ako ministarstvo nije objavilo dva od tri elementa, ne može se smatrati da je ispunilo pokazatelj, međutim ako jedan od tri elementa nije objavljen, smatra se da ispunjava uslov pokazatelja.

⁵ Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, Odsek za odnose sa javnošću, (poslednji put pristupljeno 10.10.2022). Dostupno na <https://masht.rks-gov.net/divizioni-per-komunikim-publik/>

5 Spisak administrativnih usluga koje ministarstvo pruža građanima i privrednim subjektima

Administrativne usluge podrazumevaju davanje dozvola i licenci privrednim subjektima, npr. dozvola za rad, licenca za obavljanje poslovne delatnosti koja ispunjava higijensko-sanitarne uslove izdata od MIPT i MZ, zatim izvodi iz matične knjige i isprave o građanskom stanju koje izdaje Ministarstvo unutrašnjih poslova itd. Dakle, spisak administrativnih usluga koje ministarstvo pruža građanima i privrednim subjektima moraju biti objavljeni kao zasebna kategorija na njihovim službenim internet stranicama. Ovo služi kao sredstvo da građani lakše dođu do informacija, kao i da se obrate odgovarajućem ministarstvu i upoznaju sa procedurama dobijanja tražene usluge.

Pokazatelj 5	Ministarstva													
Spisak administrativnih usluga koje institucija nudi	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR
	✗	✗	✗	N/A	✓	✗	✗	✗	N/A	✓	✓	✗	✗	✗

Od 14 ministarstava, Ministarstvo odbrane (MO) i Ministarstvo administracije lokalne uprave (MALU) su isključeni iz ocene kada je reč o ovom pokazatelju, imajući u vidu da zbog prirode posla ne pružaju administrativne usluge građanima i privrednim subjektima. Što se tiče ostalih 12 ministarstava, tri (3) ispunjava ovaj kriterijum, dok ostalih devet (9) nije objavilo spisak administrativnih usluga koje pružaju građanima i privrednim subjektima.

6 Godišnji budžet ministarstva, podeljen po kategorijama

Ovaj pokazatelj preispituje samo da li je objavljen budžet odnosno ministarstva, kao budžetske organizacije, na njegovoj službenoj internet stranici i da li je podeljen prema glavnim ekonomskim kategorijama. Godišnji zakon o budžetskim izdvajanjima objavljen je na službenoj internet stranici MFRT-a⁶ međutim, to nije dovoljno kada je reč o ovom pokazatelju, jer građanima nije lako da prvo pronađu zakon, pročitaju tabele u kojima se nalaze sve budžetske organizacije i zatim pronađu ministarstvo koje ih zanima. Dakle, svako ministarstvo treba da objavi budžetska izdvajanja ministarstva na svojoj službenoj internet stranici, kako bi se povećao nivo odgovornosti i transparentnosti prema građanima.

Pokazatelj 6	Ministarstva													
Godišnji budžet dodeljen samo ministarstvu i klasifikovan po kategorijama	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR
	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓

Kao što je navedeno u tabeli, 11 ministarstava nije objavilo godišnji budžet, dok su tri (3) ministarstva objavila isti, podeljen po kategorijama.

⁶ Službeni list Republike Kosovo, 2021, Zakon br. 08/L-066 o budžetskim izdvajanjima za 2022, (poslednji put pristupljeno 05.10.2022). Dostupan na: <https://mf.rks-gov.net/desk/inc/media/1F77FA35-E121-43D3-9683-791B0ADE3337.pdf>

7 Periodični izveštaji o troškovima ministarstva

Ovaj pokazatelj se odnosi na objavljivanje troškova ministarstva na periodičnoj osnovi, bilo nedeljno, mesečno, tromesečno ili čak šestomesečno. Međutim, troškovi moraju biti objavljeni ne samo u četiri glavne ekonomske kategorije, već moraju biti podeljeni prema stvarnim troškovima, npr. koliko je potrošeno na gorivo u datom mesecu u kategoriji roba i usluga, koliko je potrošeno na telefon iz iste kategorije, koliko je potrošeno na kapitalne investicije i drugo. Ovo omogućava bolju odgovornost i transparentnost prema poreskim obveznicima i građanima generalno.

Pokazatelj 7	Ministarstva														
Periodični izveštaji o troškovima ministarstva	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR	
	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✓

Kao i u slučaju gorenavedenog pokazatelja broj šest, i u pokazatelju sedam, samo tri (3) od 14 ministarstava su objavila svoje troškove (MFRT, MALU i MRR).

8 Godišnji izveštaj (o radu) ministarstva za prethodnu godinu

Godišnji izveštaj ministarstva za prethodnu godinu odnosi se na izveštavanje ministarstva o dostignućima i radu za prethodnu godinu. Godišnji izveštaj ne podrazumeva spisak aktivnosti, već objašnjenje da li su aktivnosti uticale na postizanje ciljeva i rezultata ministarstva. U idealnom slučaju, ministarstva treba da imaju godišnje planove (rada) o čijoj realizaciji treba da izveštavaju kroz godišnje izveštaje (o radu). Dakle, rad ministarstava duž godine trebalo bi da bude predstavljen javnosti kroz godišnje izveštaje o ostvarenju ciljeva prema realizovanim aktivnostima. Ovo služi kao sredstvo za ocenjivanje ispunjenosti ciljeva u toku godine, kao i za informisanje javnosti o napretku koji je ostvaren u pojedinim pravcima, kao rezultat rada ministarstva.

Pokazatelj 8	Ministarstva														
Godišnji izveštaj za prethodnu godinu	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR	
	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✓

Od 14 ministarstava u ovoj proceni, samo tri (3) ministarstva ispunjava ovaj pokazatelj (MUP, MALU i MRR).

9 Godišnji plan (rada) ministarstva za tekuću godinu

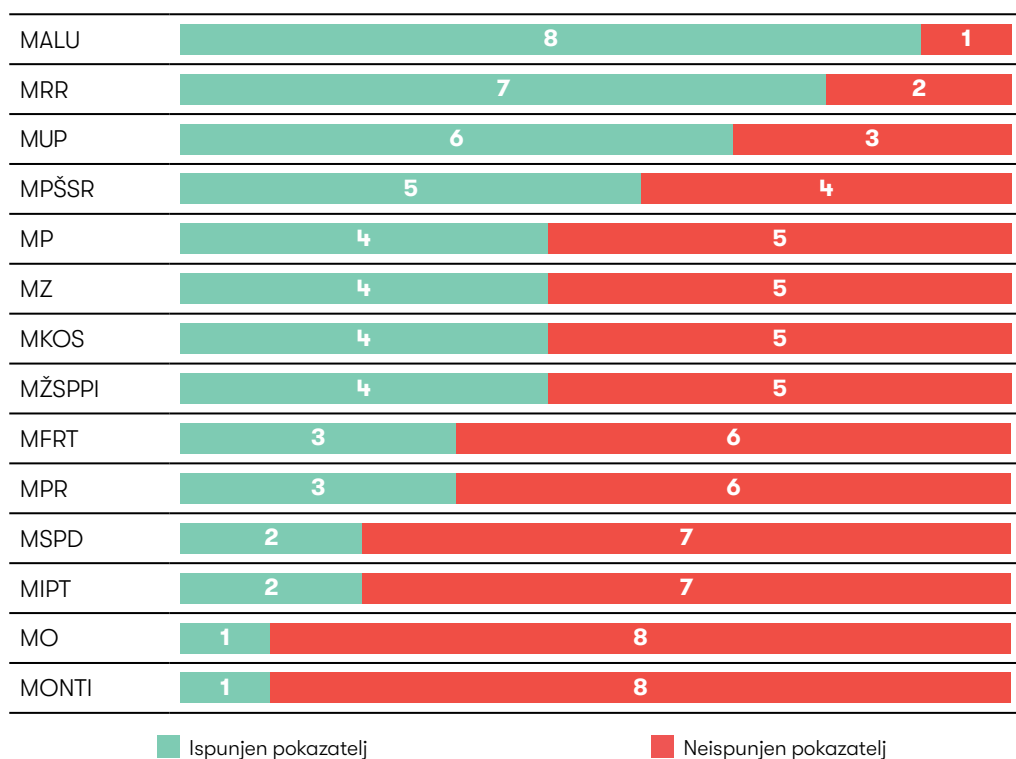
Godišnji plan za tekuću godinu predviđa zadatke ministarstva u celini i odeljenja i drugih jedinica shodno ciljevima definisanim u sklopu strateških ciljeva Vlade. Dakle, godišnji plan ministarstva (ministarstava) podrazumeva raščlanjivanje godišnjeg plana Vlade na strateške i specifične ciljeve ministarstva. Zatim, agencije/odeljenja prave svoje planove u okviru godišnjeg plana ili godišnjih ciljeva ministarstva. Ovo omogućava tok (kaskadu) ciljeva odozgo-naniže: vlada – ministarstvo – agencija – odeljenje. Godišnji planovi rada moraju biti objavljeni početkom godine, sa ciljem informisanja javnosti o poslovima koje će ministarstvo obaviti u roku od godinu dana i dnevnom redu koje je odredilo.

Pokazatelj 9	Ministarstva													
Godišnji plan za tekuću godinu	MSPD	MFRT	MP	MO	MUP	MZ	MONTI	MKOS	MALU	MŽSPPI	MPŠSR	MPR	MIPT	MRR
	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗

Kao što se može videti iz tabele, samo dva (2) od 14 ministarstava su ispunila ovaj pokazatelj za 2022. godinu, konkretno MUP i MALU, dok ostalih 12 ministarstava nema godišnje planove za 2022. godinu.

Kada je reč o tome koliko je od devet pokazatelja svako ministarstvo ispunilo, grafikon u nastavku predstavlja ovaj aspekt. Na primer, ako je resorno ministarstvo objavilo sva dokumenta po devet pokazatelja, onda ima devet bodova, ako ih je objavilo osam, ima osam bodova i tako dalje.

GRAFIKON 1: Opšta ispunjenost pokazatelja od strane ministarstava

ZAKLJUČAK

Od ukupno devet pokazatelja, onaj koga je ispunio najveći broj ministarstava je pokazatelj o organizacionoj strukturi ministarstva i pokazatelj o objavljivanju kontakt podataka odeljenja i odseka. Pokazatelj četiri (kontakt podaci ministarstva) trenutno ispunjava 10 od 14 ministarstava. Najslabije ispunjen pokazatelj izražen u broju ministarstava koja ga trenutno ispunjavaju je pokazatelj devet ili godišnji plan (rada) ministarstva, koji su objavila samo dva od 14 ministarstava. Nešto više su ocenjeni pokazatelji pet, šest, sedam i osam, koje su zapravo ispunila samo tri od 14 ministarstava.

Što se tiče objavljivanja informacija o planiranju i potrošnji budžeta, pokazatelji šest i sedam su podjednako ispunjeni sa stanovišta broja ministarstava koja su ga ispunila. Na primer, 11 ministarstava od ukupno 14 nije ispunilo oba pokazatelja. Isto tako, vredi napomenuti da ista ministarstva koja nisu ispunila šesti pokazatelj o objavljivanju godišnjeg budžeta, nisu ispunila ni sedmi pokazatelj o objavljivanju periodičnih troškova ministarstva.

PREPORUKE

- Svako ministarstvo mora da imenuje jedno odgovorno lice za ažuriranje i održavanje službene internet stranice odgovarajućeg ministarstva, u saradnji sa Agencijom za informaciono društvo (AID) u okviru MUP-a;
- Agencija za informacije i privatnost (AIP), u skladu sa mandatom koji joj je dat Zakonom o pristupu javnim dokumentima, mora da komunicira sa odgovornim službenicima u ministarstvu, kako bi saznala gde su problemi i razlozi za neobjavljivanje podataka prema zakonu i administrativnom uputstvu o internet stranicama javnih institucija;
- Ministarstva moraju objavljivati podatke shodno devet pokazatelja, jer oni predstavljaju minimalne kriterijume transparentnosti i odgovornosti prema javnosti;
- Ministarstvo za zajednice i povratak, u saradnji sa AID, mora prvo vratiti u funkciju službenu internet stranicu ministarstva i umrežiti je u Državni centar podataka Republike Kosovo.

